

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยถูกกำหนดอยู่ในเส้นโค้งเอสคลื่นที่สอง (Second Wave S-Curve) ที่จะปฏิวัติอุตสาหกรรมใหม่ของรัฐบาล อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยได้เผชิญกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ข้อตกลงทางการค้า TPP และสิทธิทางภาษีอื่น ๆ รวมทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจถดถอย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญต่อการวางแผนกำลังคน ซึ่งต้องคำนึงถึงปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากร ความไม่สมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานของกำลังคนในประเทศที่เผชิญอยู่ และจุดสมดุลที่ไม่แน่นอนในอนาคต นอกจากนี้หากผู้ประกอบการไทยขยายฐานหรือย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่ได้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีก็จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนไทยในประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นประเทศเป้าหมายเช่นเดียวกับการศึกษาความพร้อมของกำลังคนภายในประเทศไทย การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพยากรณ์อุปสงค์และอุปทานกำลังคนของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทย รวมทั้งการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนให้สอดคล้องกับการสร้างโซ่คุณค่าอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คณะผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปด้านความต้องการกำลังคนทางด้านจำนวนและทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในอนาคต วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้แบ่งเป็น 4 วิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสอบถาม การประชุมกลุ่ม และการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งได้นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบการวิเคราะห์โดยไม่ทำการเก็บข้อมูลซ้ำอีกเพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อน

ผลงานวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของความขาดแคลนกำลังคนทั้งด้านทักษะและจำนวน ประเด็นปัญหาด้านทักษะของกำลังคนที่จับใหม่ของผู้ประกอบการเห็นว่าอาจมีสาเหตุจากแต่ละบุคคลเองหรือหลักสูตรที่มีการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์พบว่ามี 2 ประเด็นหลักที่ผู้ประกอบการระบุคือ (1) ปัญหาด้านทักษะหลังสำเร็จการศึกษามีความเป็นพื้นฐานเกินไป และ (2) การศึกษาที่ไม่ทันเทคโนโลยีที่ปรับเปลี่ยนไป ประเด็นด้านจำนวนพบว่ามีความสนใจเรียนสาขาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นจำนวนน้อยมาก เนื่องจากภาพลักษณ์ที่ไม่ดี เช่น การทยอยปิดโรงงานและการย้ายฐานการผลิต เป็นต้น และการไม่เข้าใจทิศทางความก้าวหน้าของสายงานอาชีพ ส่วนตำแหน่งที่มีความต้องการอย่างเร่งด่วนในอุตสาหกรรมสิ่งทอคือ พนักงานวิเคราะห์และวางแผนการผลิต วิศวกร/พนักงานควบคุมคุณภาพ และพนักงานวิจัยและพัฒนา ส่วนอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มคือ ช่างแพทเทิร์น พนักงานควบคุมคุณภาพ และหัวหน้าสายการเย็บ ตามลำดับ ส่วนหลักสูตรได้มีการเสนอแนวทางพัฒนาหลักสูตรโดยเทียบเคียงหลักสูตรสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มชั้นนำจากต่างประเทศ จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าบางสถานประกอบการไทยได้แสดงความจำนงในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาในหลายรูปแบบทั้งการรับนักศึกษาเข้ามาเรียนหรือฝึกงานในโรงงานเพื่อให้มีทักษะด้านอุตสาหกรรม ตลอดจนการให้ทุนสนับสนุนภายใต้เงื่อนไขที่นักศึกษาต้องเข้ามาร่วมงานกับสถานประกอบการหลังสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้บางสถานประกอบการยังมีแนวคิดในการร่วมจัดทำหลักสูตรร่วมกับ

สถานศึกษาอีกด้วยเพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรจะสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้ประกอบการและสถานศึกษาสามารถผลิตบัณฑิตเข้ามาสู่สถานประกอบการและบริษัทในเครือได้จำนวนหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในด้านกำลังคนนั้นจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้โดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดในอุตสาหกรรมซึ่งสามารถทำได้ในหลายรูปแบบโดยมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนกำลังคนที่มีทักษะตามที่ต้องการ สุดท้ายงานวิจัยได้นำเสนอผลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม เพื่อนำไปสู่บทสรุปของยุทธศาสตร์ในการเตรียมความพร้อมกำลังคนใน 4 ด้าน (1) การพัฒนากำลังคนให้มีศักยภาพสูงและมีความสามารถในระดับสากลอย่างยั่งยืน (2) การสร้างความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านกำลังคนอย่างมีประสิทธิภาพ (3) การสร้างกำลังคนด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และ (4) การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ รวมทั้งแผนกลยุทธ์ในการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนเพื่อสร้างโซ่คุณค่าอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยต่อไป

Abstract

At present the textile and garment industry is aimed to Thai government's Second Wave S-Curve. Nevertheless, this industry faces to many factors, e.g. Trans Pacific Partnership Agreement (TPPA), tax preferences, economic recession, and so forth. These factors influence on manpower planning taken into account on the manpower shortage, unbalance between demand and supply of Thai manpower and equilibrium of manpower fluctuation in the future. In addition, it is necessary to the preparation of Thai manpower readiness in Thailand and neighboring countries if Thai entrepreneurs set a plan to relocation for tax preferences. The objectives of this research are to study and forecast the manpower demand and supply of Thai textile and garment industry and the preparation of Thai manpower according to creating textile and garment value chain towards Asian Economic Community. Both qualitative and quantitative data are collected and contributed to the results of manpower demand in quantity and skills by the future strategic directions of Thai textile and garment industry. Data collection is classified into four methods, i.e. semi-structured interview, questionnaire, focus group, and secondary data collection that help to reduce repetitive processes of collective data.

The results of this research illustrate the cause and effect relationship of manpower shortage in quantity and skills. In entrepreneurs' opinions the manpower skills problem of graduated students may cause by their competencies or teaching program. Two main issues were highlighted from the interviewing i.e. (1) too general skills for graduated students and (2) lack of technological education. In quantity issue there are few students fascinated in the textile and garment program due to negative image, e.g. plant shutdown continuously, relocation and misunderstanding of career path. The importunate positions of textile industry needed are Production Planning Analyst, Engineer/Quality Control, Research and Development. On the other hand, the importunate positions of garment industry needed are Pattern makers, Quality Control, and Sewing Supervisors, respectively. The existing curriculums are probably improved by benchmarking the international leading textile and garment ones. This research study found that some companies step forward to make collaboration with universities such as student recruitment, cooperative or training in the company to gain industrial skills, and funding support under the working condition of graduate students and companies. In

addition, educational institutes and universities need to collaborate industry partners with the dual degree to ensure getting the actual number of manpower to the industry. Consequently, public and private organizations as well as users confederate to reduce the manpower shortage and to fulfill required skills. Finally, this research project proposes four strategies and their tactics to prepare manpower readiness using the SWOT analysis and TOWS matrix. To create textile and garment value chain, these strategies consist of (1) the sustainable development of high potential manpower and competency globally, (2) develop the equilibrium of manpower demand and supply efficiently, (3) manpower development for competitiveness in innovation and technology, and (4) collaboration between educational institutions, universities and companies.